

K İ T A P L A R D A N H A B E R

DAVISON, RODERIC H.: *Turkey (The Modern Nations in Historical Perspective)*. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey.- A Spectrum Book. 1968: VI+181 Sa.

Aslında Modern Türkiye'yi konu olarak alan bu kitap, Türkiye üzerinde toplu bir fikir vermek için kaleme alınmış olduğundan, başında Türkiye'nin tarihi üzerinde bazı açıklamaları kapsamaktadır. Eserin bölümleri şunlardır: 1. Bugünün Türkiye'si, 2. Steplerden İmparatorluğa, 3. Osmanlı devletinin Altın Çağı: 1453-1566, 4. İnancın ve Devletin gerilemesi, 5. Batılılaşmanın başlaması, 6. Otokrasi'den devrime: II. Sultan Abdülhamid devri, 1878-1909; 7. İmparatorluktan Cumhuriyete, 1909-1923, 8. Atatürk'ün Türkiye'si, 9. Atatürk'ten beri Türkiye. - Salık verilen kitaplar, İndeks.

Eserin yazarı, değerli bir Türkiye tarihçisidir. Başka vesilelerle bilimsel eserlerini tanıttığımız, zaten de yurdumuzda tanınan bir bilim adamıdır. Bu eser, ancak popüler niteliktedir.

C. H. DODD.: *Politics and Government in Turkey*. — Manchester University Press 1969 XVI + 335 Sa.

Türkiye'de Siyasa ve Yönetim (Hükümet) sorunlarını inceleyen bu kitabın içindekiler şunlardır: Transkripsiyon, Türkçe sözcüklerin telâffuzu ve kısaltmalar'dan sonra: Giriş. Bölüm I.: Gelenek, Başarılar, Devrim: I. Osmanlı geleneği, II. Osmanlı başarısı, III. Devrim ve Cumhuriyet. Bölüm II.: Siyasa'nın Girişi 1961-3: IV. İlk Koalisyon hükümeti, V. İkinci Koalisyon, VI. İnönü'nün 3. hükümeti, VII. Günlük işleri yürütmeye görevli koalisyon. Bölüm III: Siyasal Örgütlenme: VIII. Türk Anayasası, IX. Siyasal Partiler, X. Baskı grupları, XI. Seçimler, XII. Parlâmento, XIII. Bakanlar kurulu ve Cumhurbaşkanı. Bölüm IV: İdare: XIV. Örgütlenme ve Merkezin görevleri, XV. Türlü dairelerin görevleri, XVI.: Vilâyetlerde merkezî idare, XVII. Devlet memurluğu, XVIII.: Devlet memurları, XIX.: Son-söz ve Sonuç.-

Eserin sonunda seçme bir bibliyografya var. Bibliyografya şu bölümlerden meydana gelmiştir: Gazeteler, Siyasal partilerin yayımları. Resmî yayımlar, Türkçe kitaplar, Türkçe dergiler, başka dillerden kitap ve makaleler. En sonda bir (karışık) ad ve madde İndeksi de bulunmaktadır.

ELLIS, RICHARD S.: *Foundation Deposits in Ancient Mesopotamia*. Yale Near Eastern Researches. New Haven and London 1968. XV + 213 Sa.

Bu kitap, Mesopotamya'da binalara ya da binaların altına gömmek âdet olan türlü eşyayı incelemektedir. Eserin türlü bölümleri şunlardır: Giriş. 1. Binaya değgin kutsal âdetler. 2. İnsan ve hayvan kurbanları. 3. Gömülmüş türlü sivri uçlu nesnelere. 4. Tabletler. 5. Koniler, Silindirler, Prisma'lar. 6. Türlü eşya. 7. Binaların altına depo edilen nesnelere değgin bazı eski terimler. 8. Özet, A. Zeyl B. Bibliyografya. İndeks. Resimler (36 tane).

FLEMMING, BARBARA (Betimleyen) *Türkische Handschriften Teil 1*. Verzeichnis der Orientalischen Handschriften in Deutschland: Im Einvernehmen mit der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft, herausgegeben von VOIGT, Wolfgang (Band XIII), Franz Steiner Verlag G.m.b.H. Wiesbaden 1968. XV + 392 Sa.

Almanya'da bulunan Doğu el-yazmaları dergisinin 13. Cildinin 1. bölümü olan ve Osmanlı el yazmalarını ele alan bu kitapta şu konulara değinen el-yazmalarının betimlemesi yapılmıştır :

I. *Cihan Tarihi ve İslâm Tarihi* : Cihan Tarihi, Kronoloji: No. 1-48, Peygamberler Tarihi vb.. No. 49-58. Sıra: No. 59-85. İslâm Tarihine değinen genel eserler: No. 86-89. İslâmın ilk yıllarının tarihi No. 90-99. II. *Belirli Devre ve Hanedanların Tarihi* : Anadolu Beylikleri No. 100-102. Timur: No. 103. Safeviler, Afgan'lar, Kafkas: No. 104-106. Girit: No. 107. Mısır: No. 108-114. Hıristiyan ülkeler: No. 115-121. III. *Osmanlı Devleti tarihi* : Osmanlı tarih eserleri (Gazavât ile Fetihnâmeler dahil) No. 122-216. Sefâret Raporları: No. 217-220. Direktif'ler ve muhtıralar: No. 221-237. Belgeler: İnşâ Dergileri: No. 238-248. IV. *Biyografi*'ler: Veli müridleri, veliler, şeyhler: No. 249-258. Şairler: No. 259-267. Hükümdarlar, vezirler, hattatlar ve başka ünlü kişiler: No. 268-297. V. *Coğrafya* : No. 298-335. VI. *Türlü konular* : Tefsir: No. 336-338. Hadis: No. 339-342: Fıkıh, (Fetvalar ve Kanunnâmelerle birlikte): No. 343-358. İbadât, Akaid, No. 359-362. Tasavvuf: No. 363-371. Ulûm: No. 372. Ahlâk, Devlet idaresi hüneri: No. 373-383. Savaş bilimi ve sanatı: No. 384-390. Astroloji (ilm-i nücum), Astronomi, Takvim işleri: No. 391-414). Hayvanat, Tıp: No. 415-416. Filoloji, Retorik (belâgat): No. 417-421. Şiir: No. 422-432. Ata-sözleri, Hikâyeler: No. 433-445. Arapça eserler: No. 447-449. Baskılar: No. 450-453.

Kitabın sonunda 11 ayrı maddeli bir büyük İndeks ile kitabın başında 8 planş ve 2 renkli planş vardır.

GAUER, WERNER : *Weihgeschenke aus den Perserkriegen*. Deutsches Archäologisches Institut, Abteilung İstanbul. — İstanbuler Mitteilungen Beiheft 2. — Verlag Ernst Wasmuth Tübingen 1968. 142 Sa.

Alman Arkeoloji Enstitüsü İstanbul Şubesi yayımlarından olan bu eser, Pers'lerle Yunanlıların savaşlarında, bu savaşlarla ilgili adak olarak yaptırılan anıtları

incelemekte olup, yazarı tarafından 1963'te sunulan bir doktora tezinin genişletilmiş ve son literatüre göre ayarlanmış metnidir ve şu bölümleri kapsamaktadır: *Giriş*: İncelemenin amacı ve araştırmanın tarihçesi. *Konunun sınırlandırılması*: Pers savaşlarına değgin anıtlara toplu bir bakış. I. *Ganimet ile bunun kutsallanıp adanması üzerine Gelenek*: A. Marathon'da elde edilen ganimet. B. Serhat savaşları ganimetleri ve Panhellen ülkü ile ilgili kutsallamalı adamalar. C. Saldırı savaşları ganimetleri. D. "Spolia" adamaları. II. *Monümental Ganimet eserler*: A. Marathon savaşı anıtları. B. Deniz savaşları anıtları. C. Plataea savaşı ve bu savaşı izleyen cenklere ait aforozlar. D. Sestos ve Kardia'nın zaptı ile ilgili bir anıt. E. Bir bütün olarak Serhad savaşları ile ilgili ganimet aforozları. F. Eurymedon savaşı ganimet aforozu. G. Pers savaşlarına değgin ganimet aforozları. Varsayımlar. III. *Başka adaklar*. Son-mülâhazalar. *Katkı*: Arkaik Apollo tapınağının tarihlenmesi ve Delphoi'de Alkmaenoid'lerin yapıcı faaliyetleri üzerine. *Testimonia*: T1-T 16 numaralanmış Yunanca tümceler. *İndeks*: a. Kısaltmalar, b. Metin-içi resimlerle planşlar (5 metin-içi resim, 4 planş), c. incelenmiş en önemli metin parçaları, d. adlar.

Gestalt und Geschichte. — *Festschrift Karl Scheffold*, zu seinem sechzigsten Geburtstag am 26. Januar 1965. Viertes Beiheft zur Halbjahresschrift Antike Kunst. Herausgegeben von der Vereinigung der Freunde Antiker Kunst. Francke Verlag Bern 1967. — Publiziert mit Unterstützung der Ceramica-Stiftung und der Stiftung der Münzen und Medaillen AG zur Förderung der numismatischen und archäologischen Forschung. Herausgeber: Martha Rohde-Leigle, Herbert A. Cahn, H. Chr. Ackermann. 200 büyük Sa.

Profesör Karl Scheffold'un 60. doğum yıldönümünü kutlamak üzere onun şerefine yayımlanmış olan güzel basılmış bu cildin içindekiler şunlardır :

Önsöz, Karl Scheffold bibliyografyası (1930-1965), Andreas ALFÖLDI, Kıralların devrilmesinden sonra Yunanistan ve Roma'da biniciliğin egemenliği (Planş 1-14), Jack L. BENSON, Korfu ahınlığı (fronton)nın merkez grubu (Planş 15), Ernst BERGER, Basel Antikite müzesindeki yeni Amazon başı.-Hellenistik Akhilleus-Pentesilea Grupuna bir "contribution" (Planş 16-20), Ludwig BERGER-HAAS, "Gladiatores tunicati" (Planş 30), Hansjörg BLOESCH, Varyant'lar (Planş 31-32), Auguste BRUCKNER, Yazıtlı Bukhero ibriği (Planş 30), Paul COLLART, Palmyra (Tedmür)'dan adak kabartma (Planş 35), José DÖRIG, I. Olympia zırhı, II. Delphoi Apollo tapınağının batı kulesi (Planş 36), Christiane DUNANT, Jönev Müzesinden kabartma şeklinde pirinçten "applik" (Planş 37-38) Elisabeth ETTLINGER, Arretina ve Augustus gümüşü (Planş 39), Hans JUCKER, Karataca'dan iki Kostantin portre başı (Planş 40-46), Ines JUCKER, Artemis Kindyas (Planş 47-50), Lilly G.-KAHİL, Luvr Müzesinden beyaz fon'lu "Loutrophore" (Planş 51-54), Harald KÜTHMANN, Yemekleri tuzlamak için tuz (?), Henri METZGER ve Denis VAN BERCHEM, Hippeis (Planş 55-57), Karl MEULI Karl Scheffold'a, Siegfried MORENZ, "Uşebti"lerin kökeni (Planş 36), Harald E. SCHMID, Giritten İlk Yunan Terrakotta'ları (Planş 58), Margot SCHMIDT,

Heraklid'ler. Euripides ile Sphokles'in tragedyalarına ait resimler (Planş 59), Ruth STEIGER, Üç Roma Bronzu (Planş 60-64), Fritz WEHRLI, Io, Şiir (hayal ürünü) ve kült efsanesi.

GOLOĞLU, MAHMUT: *Erzurum Kongresi. — Millî Mücadele Tarihi.* Birinci kitap. Nüve Matbaası Ankara, 1968. XVIII + 203 Sa.

Ulusal Bağımsızlık savaşımızın ilk temel-taşı olan Erzurum Kongresi üzerine olan bu kitap, başlığında da dendiği gibi, "Millî Mücadele Tarihi"nin 1. bölümünü meydana getirmektedir. Yazar, kitabın başına Erzurum Kongresi üzerine, başta Atatürk olmak üzere 8 ünlü kişinin düşüncelerini yansıtan cümleler koymuş. İçindekiler şunlardır: Önsöz'den sonra: I. *Kongre öncesi*: a) Erzincan-Brest-Litowsk-Batum-Mondros. b) Doğu illerinin durumu. c) Millî Mücadele. d) Silâhlı savunma. e) Ordu ile İşbirliği. f) Ayaklanma. g) Millî Birliğe Doğru. h) Trabzon'lular Erzurum'da. II. *Kongre*: a) Açılış. b) Görüşmeler. c) 9 Erzurum Kongresi ve İstanbul hükümeti. d) Heyeti Temsiliye. III. *Kongre Sonrası*: a) Beyanname. b) Trabzon'un durumu. c) Atatürk'ün ilk muhalifleri. d) Anlaşmazlıkların gerçek sebepleri—Eserin sonunda 17 ek bulunmaktadır. Bunların kimi telgrafla emir, kimi rapor, kimi hatıra defterinden parçalar vb.dir; bir tanesi (No. 17) Erzurum Kongresi beyanname'sinin metnidir.

GOLOĞLU, MAHMUT: *Sivas Kongresi. — Millî Mücadele Tarihi* İkinci Kitap. Başnur Matbaası Ankara, 1969. XVI + 260 Sa.

Bağımsızlık savaşı tarihinin 2. Bölümünü meydana getiren bu kitapta, yazar başa Sivas Kongresi üzerine Atatürk'ün, Ali Fuat Cebesoy'un, Vehbi Cem Aşkun'un, Alfred Rüstem'in sözlerini koymuştur. Eserin Önsözü de Atatürk'ten, Lord Kinross'tan, Genel Kurmay Başkanlığından alınan sözlerden meydana gelmiştir. Kitabın içindekiler şunlardır: I. *Kongre Öncesi*: a) Karar, b) Başarısızlık. c) Zorlukların yenilmesi, d) Kongre hazırlıkları. e) Batı illerinin durumu. II. *Kongre*: a) Sivas Kongresinin niteliği. b) Açılış. c) Görüşmeler. d) Manda meselesi. e) Sivas Kongresi ve İstanbul Hükümeti. f) Heyeti Temsiliye. III. *Kongre Sonrası*: a) Tepkiler. b) Diyarbakır'ın Durumu. c) Trabzon'daki muhalefet. d) Sivas-İstanbul. e) Anadolu Büyük Kongresi. f) Amasya buluşması. g) Komutanlar toplantısı. h) Bir "çiftlik kurma" hikâyesi. i) Rumeli.—Eserin sonunda Belge olarak 18 ek bulunmaktadır.

GÖTZ, MANFRED: (betimleyen) *Türkische Inschriften Teil 2.*— Verzeichnis der Orientalischen Handschriften in Deutschland. XIX + 484 Sa.

Türk el-yazmalarının bir dergisi olan bu kitabın içindekiler şunlardır: Ansiklopedik ve dinsel yazılar No. 1-14. Tasavvuf: No. 15-175. Ahlâk ve Didaktik: No. 176-222. Halk romanları, Hikâyeler, Hayvan masalları: No. 223-234. Eskatologie: No. 235-241. Ali ile ilgili yazılar: No. 242-258. Hurufî literatürü: No. 259-276. Karma içerikli yazılar: No. 277-281. Metrik: No. 282-286. Antoloji'ler: No. 287-304. Divanlar ve İlahiyat: No. 305-481. Mesnevi'ler: No. 482-568. İçki şarkıları

ve benzerleri : No. 569-579. Dergiler ve muammayat: No. 580-605. Türlü Őerhler: No. 606-648. Kitabın sonunda 13 maddelik bir indeks vardır. Başta 10 planş ve 2 renkli planş bulunmaktadır

JAEGER, WERNER: *Early Christianity and Greek Paideia*. The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge Mass. Second Printing 1965. II + 154. Sa.

Büyük Filolog-Filozof Werner Jaeger'in bu kitapçığı İlk Hıristiyanlık ile Yunan Paideia'sını (eğitimini) ele almaktadır. Bunda yazar, göstermektedir ki, Yunan kúltürünün klasik çağından sonra yayılması olmasaydı, Hıristiyanlığın büyük bir cihan dini olarak yükselmesi olanaksız olurdu; Hıristiyanlığın HellenleŐmesi, hele havarilerden hemen sonra, onun gelişmesi için zorunlu idi. Üstelik Yunan felsefesi ile Hıristiyan düşünüşü arasında, hiç olmazsa tartıŐmayı olanaklı kılacak temas noktaları var. Böylece, Milâdi 2. ve daha çok 3. yüzyıllarda Yunan ve Hıristiyan düşünüşlerinin bir türlü sentezi meydana gelmiştir. -Bu münasebetle W. Jaeger, bu sentezin yapıcılarını sayılan İskenderiye'li Klemens, Origenes, Kayseri'li Basilius, İki Gregorius (Nazianz'lı ve Nyssa'lı) gibi kiŐilerin etkenliklerini kısa ama vezice Şekilde canlandırmaktadır. Kitabın aslı 102 sayfadır, gerisi, çok güzel tertiplenmiŐ açıklayıcı notlara ayrılmıŐtır.

JAHN, KARL: *Türkische Freilassungsurkunden des 18. Jahrhunderts (1702-1776)*. Istituto Universitario Orientale di Napoli. Seminario di Turcologia. Napoli 1963. 143 Sa.

Bu eser, 18. yüzyıl (1702-1776) Osmanlı Azadetme Belgelerinden meydana gelmiŐ bir dergidir. Bunlar Avusturya Devlet ArŐivinde bulunan belgelerdir. Yazar, kitabın başına koyduğu Giriş'te belgelerin orijinal mı yoksa kopya mı olduğu; belgelerin Şekli, terimleri ve dili üzerinde durmaktadır. Metinlerin orijinali birer birer basılmış, herbirinin arkasına Almanca çevirisi konmuŐ ve metinler, bol sayıda alt-notlarla incelenmiŐtir. Kitabın sonunda metinlerin foto-kopileri kuŐe kâğıt üzerine basılmış olarak yayımlanmıŐtır. Belgelerin sayısı 49'dur. Sondaki İndeks'te Őunlar vardır: İslâm ve Türk adları, başka kökenden adlar, coğrafya adları.

JÜTHNER, JULIUS: *Herausgegeben von Friedr. BREIN. Die Athletischen Leibesübungen der Griechen. — Erster Teil: Geschichte der Leibesübungen. — Österreichische Akademie der Wissenschaften. — Hermann Böhlau Nachf., Graz-Wien-Köln. Kommissionsverlag. 1965. 209 Sa.*

1945 yılında ölmüş olan Julius Jüthner, Antik beden eğitimi ve jimnastik üzerine yaptığu araŐtırmalarla oldukça büyük ün kazanmıŐtır. Onun isteği, uzun çalıŐma yıllarında toplamıŐ olduğu çok değerli bilimsel malzemeyi, 6 ciltlik bir büyük eserde sistemli olarak betimlemektir. Ölümü, bu planı gerçekteŐtirmeye engel oldu. Bıraktığu yazılardan iki önemli bölüm bulunmuş ve bu bölümlerin birincisi kitapta yayımlanmıŐtır.

Kitabın konusu: Spor'un Tarihi: Bölümleri şunlardır: I. *Terminoloji*, II. *Kaynaklar*: Yazılı kaynaklar, Papirus'lar, Epigrafik kaynaklar, Sanat eserleri: Betimlemeler (tasvirler), Plastik, Küçük sanat ve zenaat eserleri, sikkeler üzerindeki resimler. III. *Spor'un menşei*: Doğmasının nedeni, Menşedeki kavim. IV. *Tarihsel Kuşbakışı*: Oyun tesisleri: Olympia, Sporun türlü yerlerde kabulü: Girit, Isparta, Atina, Yunanistan'ın başka yerleri, Atletizmin gelişmesi. V. *Żeyl*: Palestra ve Jimnaz'lar, Hocalar ve alıştırıcılar, Antrenman. VI. *Dizin*: Kişi, konu ve yer indeksi, metin-içi resimlerin listesi, planşların listesi. VII. *Planş resimleri*. Eserin içinde 12 resim ile 1 harita, ayrıca 24 planş vardır.

JÜTHNER, JULIUS: *Herausgegeben von Friedrich BREIN Die Athletischen Leibesübungen der Griechen. II. Teil*/1. Hälfte. Einzelne Sportarten: Lauf-, Sprung- und Wurfbewerbe. Österreichische Akademie der Wissenschaften.— Hermann Böhlau Nachf., Graz-Wien-Köln. Kommissionsverlag. 1968. 368 Sa.

Julius Jüthner'in 1965'te çıkmış olan *Yunan Sporunun tarihi* konusunu ele alan (ve bir önceki maddede tarafımızdan bildirilen) cildinden sonra 1968'de bu ikinci cilt çıkmıştır. Konusu, Spor türlerinden koşu, atlama ve atma ile ilgili olanlardır, ve içindekiler şunlardır: Önsöz ve Kısaltma listesinden sonra, *A. Koşu*: I. Menşe: 1. Efsane (Mythos), 2. Homeros. 3. Olympia oyunları 4. Antik ve modern menşe düşünceleri.- II. Nitelik: 1. Yazılar, 2. Plastik sanat eserleri.- III. Değerlendirme, Tarihsel noktalar:- IV. Hazırlık: 1. Koşu yerleri, 2. Ehliyet, 3. Ders, 4. Koşmaya hazırlık. V. Koşunun seyri: 1. Yazılar, 2. Kazılar, 3. Sanat eserleri, 4. Özet. VI. Uygulama: 1. Yarışma kuralları, 2. Alıştırmanın seyri. VII: Koşu türleri: 1. Basit koşu, 2. Çift koşu, 3. Hippios, 4. Uzun süreli koşu, 5. Silahlı koşu, 6. Meşaleli koşu. *B. Atlama*. I. Tarihsel bilgiler II. Atlama ağırlıklarının gelişmesi. III. Halterlerin kullanılması: 1. Anıtsal gelenekler, 2. Yazı olarak gelen gelenekler. IV. Özet. *C. Disk*. I Atılan nesne: 1. Solos, 2. Diskos. II. Atıcının durduğu yer. III. Atım: 1. Antik literatür, 2. Anıtlar. IV. Spor hekimliği üzerine. *D. Kılıç (Pala) atımı*. 1. Atımda kullanılan kılıç: Tarihsel bilgiler, 2. Ad ve nitelikler. II. Atım. III. Atım kayışının kullanılması. IV. Atıma hazırlık. V. Hız alma, VI. Atıcının durduğu yer, VII. Pentathlon'un parçası olarak kılıç atımı. VIII. Özet. *Dizinler*: Şahıs, konu ve yer indeksleri, metin-içi resimleri listesi, planşların listesi. Eserde, 100 planşa dağılmış 196 resimle metin-içi 75 resim vardır.

L'ORANGE, H. P.- NORDHAGEN, P.J.: *Mosaik, von der Antike zum Mittelalter. Übersetzung aus dem Norwegischen von Edmund BICKEL*. 1960. Bruckmann K.G. München 92 büyük boy sa.

Norveççe'den Almanca'ya çevrilmiş ve güzel kâğıda basılmış olan bu kitabın içindekiler şunlardır: Birinci Bölüm: H. P. L'ORANGE: *Mozaik'in Tarihi*: 1. Plastik'ten Mozaik'e, 2. Mozaikin Antik çağdan Ortaçağa dönüşümü, 3. Mimarlık ile resimin kaynaşması, 3. Mozaik geleneğinin yerleri.- *İkinci Bölüm*: P. J. NORDHAGEN: *Mozaik Tekniğinin Gelişmesi*: 1. Yerden tavana: En eski mozaikler, "Tessera" mozaik-

leri, Roma siyah beyaz mozaikleri, Yer mozaikleri düşünce taşıyıcısı oluyorlar, duvar ve kubbelerde mozaik, ilk Hıristiyan anıtsal mozaiki. 2. Anıtsal Mozaik'te niyet ve teknik. Mozaik sanatçıları çalışmada (çalışırken), "Tessera" malzemesi, Renk modellenmesi ve renk karması. 3. İtalya ile Bizans: Son söz.- Planşlar üzerine açıklama. Mozaik üstüne kitaplar. Planşlar : Planşların sayısı 98 dir, bunlarda 158 resim vardır).

MELLAART, JAMES: *Excavations at Hacilar I*. Published for the British Institute of Archaeology at Ankara by the Edinburgh University Press 1970.

İki cilt olarak yayımlanmış olan bu eserin birinci cildinin konusu 1957-60'ta, Hacilar'da yapılmış olan ve Ankara Britanya Arkeoloji Enstitüsünün koruculuğu altında bulunmuş olan kazaların kesin raporudur. Eserin içindekiler şunlardır : Giriş. *Bölüm I*: Arkeoloji: Kesim 1.: Keramiksiz tepe. Kesim 2.: Son Neolitik devre (Hacilar yerleşme yerleri : IX-VII, VI). Kesim 3 : İlk (erken) Kalkolitik devre (Hacilar yerleşme yerleri V - III, Tahkim edilmiş Hacilar II, Hacilar II : boyalı Çanak - çömleğin dağılışı, Hacilar I : Boyalı çanak - çömleğin dağılışı). Hacilar I kalesi, Hacilar IC ile ID). Kesim 4.: Ölü gömme töreleri. Kesim 5.: Kronoloji. - *Bölüm II*.: Çanak-çömlek, Heykelcikler ve başka küçük Buluntular. : Kesim 6.: Çanak - çömlek (Son Neolitik çanak - çömleği, Hacilar IX-VI, Hacilar V çanak - çömleği, Hacilar IV çanak-çömleği, Hacilar III çanak-çömleği, Hacilar II A çanak - çömleği, Hacilar II B çanak - çömleği, Üsluplar, nünuneler ve bezek motifleri (dekoratif motifler), Hacilar I çanak - çömleği. *Zeyl*: Keramik kırıklarının incelenmesi : Ann Stoves ile H. W. M. Hodges tarafından). Kesim 7.: Hacilar I Kültürünün kökenleri ve bağıntıları. Kesim 8.: Beyaz mermerden kazanlar. Kesim 9.: Küçük buluntular ve yerel (lokal) endüstri'ler (Yontma taş endüstrisi : Peter Mortensen tarafından), cilâlı taş endüstrisi, boynuz ve kemik endüstrileri, kilden nesnelere, örgü ve sepet baskıları). Kesim 10.: Heykelcikler ve figürin'ler : (Son Neolitik heykelcikleri, taş levhalar ve şematik kil figürinleri, Hacilar II'den heykelcikler, dinsel heykelciliğin gelişmesinin özeti). *Bölüm III* : Pakeo-ethno-botanik: Hacilar bitki tarımı : Hans Helbaek tarafından, (Teknik mülâhazalar, Malzeme, keramiksiz (keramik-öncesi Hacilar, Neolitik ile Kalkolitiğin başlıca besi bitkileri, ekilmemiş (doğal) bitkiler, öldürücü (zararlı) böcekler, Son-söz, not ve atıflar. - *Zeyl*: Memeli hayvanlar Fauna'sı : B. Westley tarafından). *Son-söz*. Kitapta 32 tane resim vardır.

MELLART, Excavations at Hacilar II, dito. Bu cilt, eserin Planş'ları ile resimlerini kapsamaktadır. Planş'ların sayısı : 176, resimlerin sayısı ise 249 dur.

MERAY, SEHA L.: (çeviren). — *Lozan Konferansı*. Tutanaklar, Belgeler. Önsöz: İsmet İnönü. Takım 1, Cilt 1, Kitap 1. — Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No 291. — Takım 1, Cilt 1, Kitap 2. A. Ü. S. B. F. yayınları No 300.

1969, 1970. - Lozan konferansının tutanakları ile belgelerini 2 ciltte toplayan bu eser, Siyasal Bilgiler Fakültesi Devletler Hukuku Profesörü Seha L. Meray tara-

fından hazırlanmış ve Türkçeye çevrilmiştir. Birinci cildin başına yazıldığı bir önsözle İsmet İnönü, kendi yaşantılarına dayanarak Konferansın önemini bir özet şeklinde ve çok veciz olarak canlandırmaktadır. 1. Cildin İçindekiler : Konferansın açılış toplantısı. I. Konferansın Genel Oturumları ve Protokolleri. II. Birinci Komisyonun ve Alt-komisyonların Tutanakları (ülke ve askerlik sorunları). Burada 22 tutanağın metnini buluyoruz.

İkinci cildin içindekiler : (aslında her iki cilt 1. cildi meydana getirmektedir. Hazırlayıcının kitap dediği, bizim cild dediğimizdir). İlk A. 23.—25. tutanağa kadar birinci cildin devamı geliyor. Ondan sonra : B. Azınlıklar alt-komisyonun tutanakları gelmektedir. Bunların sayısı 17'dir. Sonra : C. Nüfus mübadelesi alt-komisyonu tutanakları : sayısı 13'tür. D. Neuilly Andlaşmasının Bulgaristan'a Ege Denizi'nde ekonomik bir çıkış yeri verilmesine ilişkin maddesini uygulama yol ve yöntemlerini incelemekle görevli alt-komisyon. Tutanak 26 ve bir Ek.-

ROBINSON, RICHARD D.: *The First Turkish Republic*. — Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1965. X + 367 Sa.

Bu kitap, Türkiye'nin ulusal gelişmesinin sağlam bir yorumunu vermektedir. Konu, 1923 ile 1960 arasındaki devreyi kapsar. Türkiye'deki gelişme, yazara göre, başka az gelişmiş uluslardakinden daha ileriye gittiği için, yazar, ona dayanıp bazı genellemelere gitmektedir. Kitabın içindekiler şunlardır : I. Jön-Türkler : İslahat için bir hava meydana getirilmiştir. Jön-Türklerin örgütlenmesi. 1908 ve 1909 devrimi. Jön-Türkler iktidarda. Jön-Türklerin devrilmesi : Bir Değerlendirme. - II. Yeni Türk : Kemal'e açılan fırsat. Kemal'in kişiliği. Kemal'in sorunu : İktidar. Birliksizlik. Geleneksel köy toplumu. Geleneksel kent toplumu : Bir değerlendirme. III. Atatürk Devrimi : Kemal'in iktidara yükselişi. Gerçek devrim. Bir değerlendirme. IV. 1945'e kadar ekonomik gelişme : Kemal'e kalan ekonomik miras. Devletçilik. Bir değerlendirme. V. Savaş sonrası gelişme, 1945-1956 Değişmeye hazırlık. Amerikan "kontribüsyon"u. VI. 1950 baş-kaldırması. Demokratlar arasında büyüme. Bir değerlendirme. Buhran. VII. Dünya Siyasetinde Türkiye. Karar verdiren süreç. Türk Milli Kudreti. Tarih kalıntısı. Türk milli çıkarları. Türk dış siyasetinin ana-çizgileri. Sonuçlar. VIII. Devrim arifesi. Olayların akışı. Başlıca sorunlar. Bir değerlendirme. IX. Silahlı Kuvvetler iktidarı ele alıyor. Tarihte Türk ordusu. Sivilleşme süreci. Amerikan askerî yardımı. Askerî modernleşme. 1960 devrimi. Son - söz.

Başvurulan kronoloji'ler. - Türkiye'de 1919 ile 1961 arasında meydana gelen olayların kronolojisi. Notlar. - İndeks. - Eserde 4 çizelge vardır.

ROSENTHAL, ERWIN I. J.: *Islam in the Modern National State*. Cambridge, at the University Press 1965. XXII + 416 Sa.

Bu eser, İslâm'da bugün görülen ruhsal ve zihinsel bunalımı betimlemektedir. Klâsik İslâm'da esas olan din ve siyasa birliği, geniş ölçüde zayıflamıştır. Batıdaki reform'a tekabül eden bir hareket İslâm'da meydana gelmemiştir. Böylece, köklü reformlar olmadığından, yara almaya hazır (zayıf) bir siyasal ve dinsel sistem, dün-

yasal milliyetçilik karşısında adım adım gerilemiştir. Ama bu milliyetçilik yabancı etki ve egemenlik karşısında duyulan hoşnutsuzluktan beslenmiştir. Bu yüzden çok karışık bir durum meydana gelmiştir.

Kitabın I. bölümü İslâm'da klâsik siyasal düşünce ile onun geleneksel inanç ve faaliyetlerini özetlemekte ve klâsik durumun, Batı'nın siyasa felsefesi ve egemenliği dolayısıyla kemirildiğini anlatmaktadır. Şimdi İslâm dünyasının türlü bölümlerinde İslam karşısındaki tutum birbirinden pek farklı görünmektedir. Ve bugün İslâm, halâ etnik, toplumsal ve kültürel farklılıkları birleştiren eleman ise de, bağımsızlığa yeni kavuşmuş devletlerin siyasal ve ekonomik ihtiyaçlarından gelen baskı ile dünyevilik (dinden uzaklaşma) hareketleri ve düşünceleri, gittikçe alan kazanmaktadır.

Kitabın II. bölümünde bu hareket ve düşünceler ayrıntıları ile incelenmektedir. İlk anayasal teori ve kanun ele alınmakta, sonra özel ekonomik sorunlar incelenmekte, en sonda da hem kültür geleneğini, hem siyasal milliyetçiliği birlikte koruyacak olan eğitimin rolü incelenmektedir. - Kitabın sonunda Notlar, Seçme bibliyografya ve İndeks bulunmaktadır.

BORATAV, PERTEV-NAİLİ : *Quatre chansons populaires turques sur l'expédition française en Egypte et en Syrie (1798-1801)*. Orient Nos 45 et 46 1er/2 e. Trimestre 1969.

Tanınmış folklor ve halk edebiyatı uzmanı Prof. Pertev-Naili Boratav, Orient dergisinde çıkan bu yazısında General Bonaparte'ın 1 Temmuz 1798 ile 25 Mayıs 1799 tarihine kadar sürmüş olan Mısır ve Suriye seferinde meydana gelen olayların yankısını veren Türkçe dört türkünün metnini incelemektedir. Bu türkülerin birincisinin daha geniş boyutlarda bir destanın parçası olduğu Boratav'a olası görünmektedir. Bunda, Kahire'nin, yani bu kent halkının ağzından Fransızların zulmünden, halka kötü davranışlarından ve düşman işgali altında bulunmanın verdiği mutsuzluktan şikâyet edilmektedir.

İkinci türkünün 4 ayrı şekli belgelenmiştir. Bunların özel değişiklikleri bir yana, hepsi 1. türkünün konusunu ele almaktadırlar. 3. ve 4. türkülere gelince, bunların konusu, biraz farklı : Suriye seferi ve Cezzar Ahmet Paşa'nın Akkâ'yı savunmasıdır. Bunlarda, bu olaylarla ilgili ayrıntılara da ekzakt bir şekilde dokunulmaktadır.

Yazarın verdiği örneklerden anlıyoruz ki, bu türküler, çok anlaşılır ve açık ve hattâ renkli bir Türkçede yazılmış (ya da söylenmiş) tir. Türkülerin birer Fransızca çevirisi de verilmiştir.

Bu küçük yazının, çok güzel bir karşılaştırmalı halk edebiyatı incelemesi örneği verdiği meydandadır.

